

**UCHWAŁA NR XXXI/233/2021
RADY MIEJSKIEJ W GŁUSZYCY**

z dnia 26 stycznia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2021-2025 dla Gminy Głuszycy**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zmianami) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zmianami), Rada Miejska w Głuszycy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji w latach 2021-2025 Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Głuszycy stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Głuszycy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Głuszycy

Grzegorz Milczarek

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz 218 z późn. zm.) jednym z obowiązków gmin jest opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar w rodzinie. Poprzedni Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie dla Gminy Głuszycy opracowany został na lata 2017-2020, w związku z czym zasadne jest przyjęcie niniejszego programu na lata 2021-2025 w formie Uchwały.

Załącznik
do uchwały nr XXXI/233/2021
Rady Miejskiej w Głuszycy
z dnia 26 stycznia 2021 r.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2025 dla Gminy Głuszycy**

Wprowadzenie

Podstawą opracowania Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025 jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U z 2020 r. poz. 218 ze zmianami), która zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 nakłada na gminy obowiązek:

- opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne, służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenia zespołów interdyscyplinarnych.

Program jest spójny z .:

1. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Głuszyca na lata 2012-2022

W cytowanej wyżej ustawie podkreśla się, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Przemoc jest zagadnieniem szeroko regulowanym w prawodawstwie międzynarodowym i polskim. Przemoc w rodzinie dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania, statusu społecznego, wieku, płci, dlatego zasadne jest wypracowanie uniwersalnych standardów wsparcia osób doświadczających przemocy: dzieci, dorosłych, osób starszych i osób niepełnosprawnych. Ponadto Program jest uszczegółowieniem przepisów ustawy i usystematyzowaniem priorytetów w obszarze gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Odbiorcy Programu

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Głuszyca, w tym:

1. Osób zagrożonych przemocą w rodzinie.
2. Osób doświadczających przemocy w rodzinie.
3. Osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Świadców przemocy w rodzinie.

5. Podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, których obszarem działania jest Gmina Głuszyca.

I. PRZEMOC W RODZINIE UJĘCIE TEORETYCZNE

Przemoc według ustawowej definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie to „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – zamierzone działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby dotkniętej przemocą;
- siły są nierównomierne - jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doznająca przemocy jest słabsza a osoba stosująca przemoc silniejsza;
- narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);
- powoduje cierpienie i ból – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że osoba poszkodowana ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc w rodzinie przybiera następujące formy:

- przemoc fizyczna: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.,
- przemoc psychiczna: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.,

- przemoc seksualna: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych, itp.
- przemoc ekonomiczna: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, itp.
- zaniedbanie: niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych, intelektualnych i emocjonalnych (brak opieki, chłód emocjonalny, obojętność).

Bardzo rzadko sprawca stosuje wobec swojej ofiary jedną formę przemocy. Zwykle wykorzystuje różne jej postacie, na przemian łącząc je tak, aby uzyskać pełną kontrolę nad osobą doznającą przemocy.

Przemoc domowa występuje w pewnych cyklach z towarzyszącymi im charakterystycznymi zdarzeniami. Na cykl przemocy składają się trzy następujące na siebie fazy:

1. Faza narastania napięcia – osoba stosująca przemoc jest napięta i zirytowana, często robi awantury z byle powodu i prowokuje kłótnie.
2. Faza gwałtownej przemocy – ostry incydent przemocy. Osoba stosująca przemoc staje się gwałtowna i wpada w szał.
3. Faza „miodowego miesiąca”- jest to czas skruchy osoby stosującej przemoc. Sprawca najczęściej wówczas przeprosza, żałuje tego co zrobił, przysięga że „nigdy więcej” i okazuje miłość.

Zachowanie osoby stosującej przemoc może wywołać u osoby poszkodowanej trwałe negatywne skutki i w efekcie doprowadzić do zniszczenia u niej pozytywnego obrazu samej siebie. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko osoby doznające przemocy, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zaburzają poglądy związane z rozwiązywaniem konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania.

Przemoc nie jest jednorazowym aktem, lecz procesem z tendencją do powtarzania się.

Nie zatrzymana przemoc narasta.

Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej.

1. Z punktu widzenia prawa - przemoc uważana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania i podejmowania działań na rzecz ochrony osób doznających przemocy, ścigania i karania sprawców.

2. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, na relacje między osobą doznającą przemocy a sprawcą, na odczuwanie przez osoby doznające przemocy skutków przemocy, a także na możliwości wyjścia z przemocy.
3. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak: poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności osobistej.
4. Z punktu widzenia społecznego, zwracana jest uwaga na funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiające zachowania sprawy przemocy.

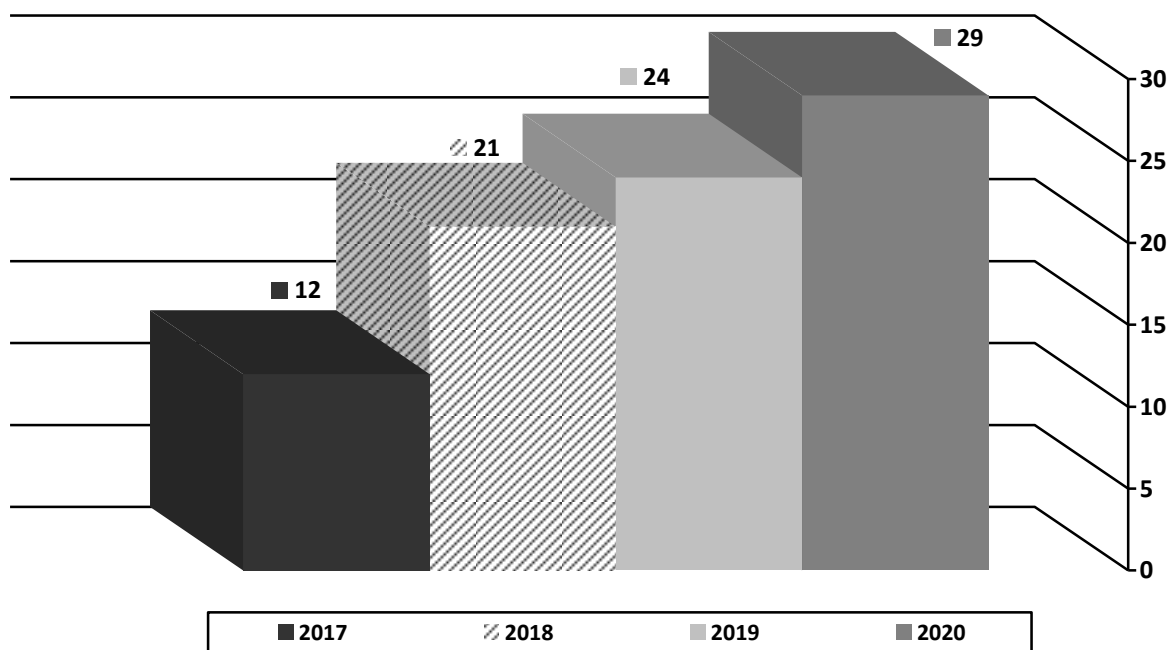
W bezpośrednim kontakcie z osobami doznającymi przemocy, jak i stosującymi przemoc w rodzinie ważne jest rozumienie przemocy na każdej płaszczyźnie. Dlatego też osoby podejmujące pracę z ww. osobami powinni robić to zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym i możliwościami instytucji, jaką reprezentują oraz mieć świadomość swoich kompetencji.

Najczęściej podejmowane oddziaływania zewnętrzne to: interwencja, schronienie, informacja, edukacja, poradnictwo specjalistyczne, wsparcie emocjonalne, psychoterapia, pomoc socjalna.

II. ANALIZA WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENI GMINY GŁUSZYCA

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Na dzień 31 grudnia 2019 r. roku Gmina Głuszyca liczy 8226 mieszkańców¹. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Głuszycy na dzień 30 listopada 2020 r. wyniosła 242 osób². Z pomocy społecznej w 2017 roku skorzystało 225 rodzin, w 2018 roku 172 rodziny, w roku 2019 - 158 rodzin natomiast w 2020 roku - 161 rodzin.

Zgodnie z danymi Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skala przemocy w ostatnich latach wzrosła, co obrazuje poniższy wykres.

Wszczęte procedury "Niebieskiej Karty" przez ZI w latach 2017 - 2020

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2015 roku wszczęto procedury przeciwdziałania problemom alkoholowym wobec 23 osób, natomiast w 2016 roku wobec 49 osób. Do Punktu Interwencji Kryzysowej działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Głuszycy w 2016 roku zgłosiło się 157 osób. Specjalista ds.

1. 1 informacja uzyskana z Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Głuszycy
2. informacja uzyskana z BIP Powiatowego Urzędu Pracy w Wałbrzychu

problemów alkoholowych w 2016 roku udzielił wsparcia 75 osobom, natomiast specjalista ds. przemocy w rodzinie konsultował 33 osoby. Psycholog w 2016 roku udzielił wsparcia 49 osobom.

W opinii członków zespołu interdyscyplinarnego, reprezentujących instytucje i organizacje zawodowo zajmujące się aspektami przemocy w środowisku rodzinnym skala zjawiska przemocy wzrasta, co jest związane z większą wiedzą społeczeństwa na temat przemocy. Czynniki wpływające na uaktywnienie działań przemocowych koncentrują się wokół uzależnień w tym przede wszystkim od alkoholu. Innymi istotnymi czynnikami są: trudna sytuacja materialna, bezrobocie, brak umiejętności porozumiewania się, konflikty, skłonność do zachowań agresywnych, nieumiejętność panowania nad złością, stereotypy, że przemoc stanowi element wychowawczy, nieumiejętność radzenia sobie z trudnymi emocjami, zaburzenia psychiczne, nerwice, wpływ otoczenia.

Członkowie zespołu wyrazili potrzebę szkoleń w zakresie: aspekty prawne i procedura NK, interwencja kryzysowa, współpraca pracowników instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy, podejmowanie działań wobec sprawcy przemocy, dziecko jako ofiara przemocy – procedura postępowania, wiedza na temat instytucji pozarządowych świadczących pomoc, współpraca pomiędzy szkołą – rodziną -ośrodkiem pomocy społecznej.

Podsumowując należy stwierdzić, że realizacja działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty” oraz inicjowanie i współrealizowanie działań skierowanych do osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc w rodzinie, a także działania szkoleniowe podnoszące kompetencje służb, przyczynią się w kolejnych latach do usprawnienia systemu przeciwdziałania lub przynajmniej ograniczenia tego zjawiska i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych.

III. ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE GLUSZYCA

Cel główny programu:

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I SKUTECZNOŚCI POMOCY DLA RODZIN, W KTÓRYCH STOSOWANA JEST PRZEMOC.

Cele operacyjne i kierunki działań:

1. ***Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podniesienie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.***

Kierunki działań:

- 1) diagnozowanie i monitorowanie przemocy w rodzinie jak również wszystkich innych zjawisk wskazujących na występowanie przemocy,
 - 2) diagnozowanie mapy zasobów środowiska rodzinnego, lokalnego stanowiącego system wsparcia,
 - 3) wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym,
 - 4) propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
2. ***Zmniejszanie negatywnych następstw dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i świadków występowania przemocy w rodzinie.***

Kierunki działań::

- 1) udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą oraz świadków przemocy w rodzinie, w tym poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne,
- 2) udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu z właściwym wskazaniem bezpiecznego schronienia,
- 3) pomoc socjalna osobom dotkniętym przemocą.

3. Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie.

Kierunki działań:

- 1) zapewnienie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, socjalnego,
- 2) zapewnienie różnorodnych form wsparcia socjalnego osobom i rodzinom zagrożonym wystąpieniem przemocy w zależności od sytuacji i potrzeb.

4. Usprawnienie systemu interwencji i wsparcia rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy.

Kierunki działań:

- 1) kontynuacja prac Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 2) podnoszenie wiedzy i kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 3) kształcenie i doskonalenie kadr zajmujących się problemem przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez umożliwienie korzystania ze szkoleń i konsultacji.

5. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy.

Kierunki działań:

- 1) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- 2) obalanie mitów na temat przemocy,
- 3) szkolenia na temat przemocy,
- 4) prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- 5) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- 6) organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich,
- 7) dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- 8) organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Głuszycy, Rada Miejska, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorzy sądowi, policja, placówki oświatowe, placówki służby

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu, Zakład Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze, organizacje pozarządowe, zdrowia, sąd rejonowy, kościół, społeczność lokalna.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba wypełnionych niebieskich kart,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób objętych oddziaływaniem komisji ds. przeciwdziałania alkoholizmowi,
- liczba interwencji policji w rodzinie w sytuacji przemocy,
- liczba osób, rodzin objętych wsparciem specjalistycznym, psychologicznym, pedagogicznym, prawnym,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się do:

- poszerzenia wiedzy i świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy,
- zwiększenie dostępności wsparcia dla osób które doświadczyły przemocy,
- zwiększenie dostępności programów korekcyjnych dla osób stosujących przemoc,
- zmniejszeniu skali przemocy w rodzinie.

Sprawozdawczość

Wszystkie podmioty odpowiedzialne za realizację działań Programu składają do dnia 28 lutego każdego roku informację dot. powyższego przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Głuszycy do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Głuszycy, dotacji oraz może być finansowany ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.